

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правові основи запобігання корупції

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВНД-12	Правові основи запобігання корупції	Вибіркова навчальна дисципліна	Перший (бакалаврський)	3	5	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, практико-орієнтовані методи, поєднані з методами активного навчання, зокрема використання кейс-методу для аналізу реальних ситуацій на кордоні, рольових ігор для відпрацювання процедур прикордонного контролю, а також тренінгів із заповнення процесуальних документів та порівняльного аналізу національного законодавства з нормами Шенгенського права, інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у майбутніх бакалаврів права цілісної системи знань про правові механізми запобігання та протидії корупції, засвоєння практичних навичок ідентифікації корупційних ризиків, врегулювання конфлікту інтересів та застосування заходів відповідальності за корупційні правопорушення для забезпечення доброчесності у професійній діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
------	--

СК05	Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН08	Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН15	Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Феномен корупції: теоретико-правова характеристика

Поняття корупції як складного соціально-правового явища та її детермінанти. Види корупційних проявів та класифікація корупційних правопорушень. Корупція як загроза національній безпеці та верховенству права. Основні напрями державної антикорупційної політики в Україні.

Тема 2. Система антикорупційного законодавства України

Конституційні засади протидії корупції в Україні. Закон України «Про запобігання корупції» як базовий нормативний акт. Антикорупційні норми у кримінальному, адміністративному та цивільному законодавстві. Міжнародні договори у сфері антикорупційної діяльності як частина національного законодавства. Роль рішень Конституційного Суду України у формуванні правових рамок протидії корупції.

Тема 3. Суб'єкти протидії корупції в Україні

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері запобігання корупції. Повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції. Правовий статус та юрисдикція Національного антикорупційного бюро України. Організаційно-правові засади діяльності Вищого антикорупційного суду. Роль громадськості та засобів масової інформації в антикорупційному моніторингу.

Тема 4. Заходи фінансового контролю та моніторингу способу життя

Правовий режим е-декларування: суб'єкти, об'єкти та строки подання декларацій. Порядок здійснення повної перевірки декларацій органами НАЗК. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування: процедура та правові наслідки. Відповідальність за несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірних відомостей. Правові механізми перевірки фактів незаконного збагачення.

Тема 5. Конфлікт інтересів та інші обмеження для посадових осіб

Поняття реального та потенційного конфлікту інтересів. Загальні обмеження щодо використання службових повноважень та одержання подарунків. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Заходи врегулювання конфлікту інтересів. Правові наслідки прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів.

Тема 6. Правовий статус викривачів у системі запобігання корупції

Поняття викривача корупції та правові підстави набуття цього статусу. Гарантії захисту трудових прав та державної охорони для викривачів. Порядок та канали повідомлення про факти корупційних правопорушень. Право на винагороду для викривачів: умови та механізм реалізації. Юридична відповідальність за розголошення конфіденційної інформації про викривача.

Тема 7. Відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення

Кримінальна відповідальність за корупційні кримінальні правопорушення. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією. Дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність за корупційні діяння. Правові засади та процедура цивільної конфіскації необґрунтованих активів. Порядок внесення відомостей до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Тема 8. Запобігання корупції в діяльності юридичних осіб

Антикорупційна програма юридичної особи: зміст та порядок впровадження. Правовий статус та обов'язки Уповноваженого з антикорупційної діяльності на підприємстві. Оцінка корупційних ризиків у діяльності приватного та державного секторів. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за корупційні правопорушення. Специфіка проведення антикорупційного комплаєнсу в бізнесі.

Тема 9. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції

Міжнародно-правові стандарти боротьби з корупцією. Правові засади міжнародної правової допомоги у розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень. Екстрадиція осіб, підозрюваних у вчиненні корупційних правопорушень. Міжнародні механізми розшуку, арешту та повернення активів. Співпраця України з Interpol, Europol та Eurojust у справах про транскордонну корупцію.

Тема 10. Цифровізація та інноваційні інструменти антикорупційної діяльності

Роль цифрових технологій у прозорості державного управління та мінімізації корупційних ризиків. Правовий режим функціонування Єдиного порталу повідомлень викривачів. Використання відкритих даних та сервісів типу Prozorro для антикорупційного моніторингу. Аналітичні інструменти НАЗК і НАБУ. Перспективи впровадження штучного інтелекту в систему виявлення прихованих корупційних зв'язків.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- edX (Achieving Anti-Corruption Compliance: <https://www.edx.org/learn/economics-finance/international-compliance-association-achieving-anti-corruption-compliance>; International Anti-Corruption Legislation and Enforcement: <https://www.edx.org/learn/economics-finance/international-compliance-association-international-anti-corruption-legislation-and-enforcement>);
- Coursera (Corruption: <https://www.coursera.org/learn/wharton-corruption>; What is corruption: Anti-corruption and compliance: <https://www.coursera.org/learn/what-is-corruption-anti-corruption-compliance>);
- Prometheus (Цикл матеріалів «Крок до взаємодії: антикорупційні інструменти для роботи з молоддю»: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/krok-do-vzayemodiyi-antikoruptsiya/>; Дослідження корупції: Як це працює? <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/research-corruption-course/>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / за заг. ред. М. Хавронюка. К.: Мишалов Д.В., 2021. 239 с. URL: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Alternative_Report_2021.pdf
2. Безгинський Б.Г., Кришевич О.В. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення в Україні: монографія. Київ: НАВС, 2022. 140 с.
3. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: монографія. К.: Ін-Юре, 2014. 564 с.
4. Джох Р.В., Кобилицький М.М. Електронне декларування як засіб боротьби з корупцією. Академічні візії. 2024. № 38. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1726/1625>
5. Запобігання корупції: підручник / за заг. ред. Б.М. Головкина. Харків: Право, 2019. 296 с.
6. Запобігання корупції у Збройних Силах України. Особливості правозастосування під час дії воєнного стану / Ю.Б. Курилюк, І.М. Коропатнік, С.В. Петков та ін. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 608 с.
7. Запобігання корупції у запитаннях і відповідях: посібник для суддів. К.: Vaime, 2017. 146 с. URL: <https://www.nsj.gov.ua/files/1526979943Anti-Corruption%20Handbook.pdf>
8. Корупційні правопорушення в органах внутрішніх справ України: корупційні ризики в органах МВС України; корупційні правопорушення в органах МВС України; запобігання проявам корупції в органах МВС України; актуальна судова практика / Ю. Курилюк, О. Бандурка, С. Петков та ін. Київ: ВД «Професіонал», 2024. 458 с.
9. Кришевич О.В., Роцина І.О. Криптовалюта як предмет кримінального правопорушення проти власності: національне та міжнародне законодавство. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. Вип. 23-24, 2022. С. 168–175. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-3047-2022-12-23-24-168-175>
10. Кришевич О.В. Кваліфікація кримінального правопорушення, пов'язаного з незаконним використанням гуманітарної допомоги та інших видів безоплатної допомоги, відмежування від корупційних кримінальних правопорушень та шахрайства. Глобальні зміни розвитку суспільства на зламі тисячоліть: монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 226–243.
11. Курилюк Ю.Б. Характеристика особи прикордонника, який вчинив корупційний злочин. Питання боротьби зі злочинністю. 2019. Вип. 38. С. 140–155.
12. Посібник для уповноваженого підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції / Г.Н. Бабакишєва, О.П. Зеленьяк. К.: Центр політичних студій та аналітики «Ейдос», 2018. 40 с. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/Posibnyk-fin.pdf>
13. Практичний посібник по роботі з викривачами для уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції / А. Ренкас, О. Скоб, О. Леончук, В. Дідач, О. Онікієнко. Київ, 2023. 144 с. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Posibnyk-po-roboti-z-vykrivachamy.pdf>
14. Рядінська В., Токарева К., Козакова І. Антикорупційна заборона щодо використання службових повноважень, свого становища та пов'язаних з цим можливостей: прогалини законодавства. Наука і правоохорона. 2022. № 4. С. 85–95.
15. Рядінська В. Щодо місця спеціалізованої антикорупційної прокуратури в секторі безпеки і оборони України. Наука і правоохорона. 2023. № 3. С. 110–116.
16. Рядінська В., Руденко Л. Переваги, пільги, послуги як предмети подарунку (новели антикорупційного законодавства України). Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. 2020. Вип. 19. С. 34–42. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_pr_2020_19_7
17. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / А.Г. Чубенко, М.В. Лошицький, Д.М. Павлов, С.С. Бичкова, О.С. Юнін. К.: Vaime, 2018. 826 с. URL: https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/books/3_slovnnyk.pdf

18. Kuryliuk Y., Shvedova H., Karpenko M. et al. Criminal liability for offenses is related to corruption in sports. *SPORT TK – Revista EuroAmericana de Ciencias del Deporte*. 2022. Vol. 11 (Supl. 2). Art. 43. URL: <https://doi.org/10.6018/sportk.523851>

19. Kuryliuk Y., Khalymon S., Filippov S. et al. Criminological Profile Of Corrupt Border Guard (Ukrainian Experience). *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021. Vol. 24 (Special Issue 1). URL: <https://www.abacademies.org/articles/criminological-profile-of-corrupt-border-guard-ukrainian-experience.pdf>

20. Paryzkyi I., Balon A., Udovychenko O., Tumalavičius V., Shvedova H. A dinâmica da luta contra a corrupção na ucrânia: realizações, desafios e formas de os ultrapassar. *Revista Brasileira de Direito*. 2023. Vol. 19(3). e4989. URL: <https://doi.org/10.18256/2238-0604.2023.v19i3.4989>

Викладач: Рядінська Валерія Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

